No 1964 1½ C. 185[illegible]

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 8 OKTOBER.

AMSTERDAM, 7 Oktober.

Zoo eenig departement, dan is zeker het ministerie van oorlog te beklagen, dat met zijne ontwerpen in de Kamer van zitting tot zitting schijnt rond te wandelen, ten naasten bij als ware daaraan de taak van den wandelenden jood verbonden. Daar heeft het onder anderen, de voordragt van wet op het bouwen en planten in den omtrek van vestingen; eene voordragt, die reeds hare vierde en, als wij ons niet vergissen, zelfs hare vijfde zitting beleeft, van de eene tot de andere zitting overgeleverd, nu *met* dan *zonder* diskussie, steeds in staat van wording, zonder ooit te kunnen komen tot den staat van zijn. Als men de geschiedenis van den loop dezer wets-voordragt wilde beschrijven, dan zou men een volslagen heldendicht kunnen maken, waarin gelijk in de reizen van Ulysses en Telemachus, menigvuldige lotsverwisselingen met pathetische episodes zouden zijn aan te brengen. Maar het zou ons te ver voeren. Genoeg zij het aan te merken, dat het wetsontwerp toch eindelijk wel eens *post varios casus* met de patronen van het helden tijdvak behouden te huis mogt komen. Moge het gedurende deze zitting zijn.

Intusschen, de Tweede Kamer heeft dezer dagen in de sektiën een tweede ontwerp van wet van het departement van oorlog in overweging genomen. Het is het voorstel van wet *tot vordering van inkwartiering, onderhoud van krijgsvolk, enz.* Ook deze voordragt is hare derde zitting ingetreden. En te oordeelen naar het verslag uitsluitend het onderzoek in de sektien is opgemaakt, bestaat de mogelijkheid, dat aan de inkwartierings-wet het lot wordt beschoren dat aan de vesting-wet is te beurt gevallen. Die mogelijkheid blijkt ons uit twee redenen.

1°. Uit de soort van belangstelling, die door de leden der Kamer aan dit wets-ontwerp wordt besteed. Namelijk het verslag meldt, dat van de 68 leden der Kamer slechts 26, zegge zes en twintig, hebben deel genomen aan het onderzoek in de sektiën. Het is voor den minister van Oorlog, als hadde men zijn ontwerp in de sektiën niet onderzocht. Hoe toch kan hij de meening der Kamer leeren kennen uit een onderzoek, waaraan bijna 2/3 der Kamer vreemd is gebleven? Hij kan dit des te minder, omdat de geuite meeningen der aanwezige leden zeer uit elkander loopen, en de aangenoemde bedenkingen gewigtige bezwaren opleveren, zoo wel omtrent den inhoud der voordragt, als om hetgeen er in gemist wordt. Hoe de minister zijn ontwerp ook wijzige ten gevolge der verlangde omwerking, altijd loopt hij gevaar vruchteloos te arbeiden, en zijn ontwerp te zien afstemmen, omdat hij buiten de gelegenheid is gebleven om te kunnen kennen wat eigenlijk de meerderheid der Kamer in de aangelegene zaak verlangt en wil.

Overigens meenen wij, dat een onderzoek in de sektien van zoo belangrijk een onderwerp als het onderhavige niet moest plaats hebben, als daarvoor zoo weinige leden opkomen. Aan den eenen kant hebben de ingezetenen [illegible] te [illegible] leden, waarbij over hun have en goed en de vrijheid van hun huisselijke rust wordt beschikt. Van den anderen kant heeft de minister van oorlog alle reden om te vorderen, dat zijne voordragt van wet niet eene behandeling ondergaat, die hem in het onzekere laat of en hoe er met de Kamer mogelijkheid bestaat tot gemeenschappelijk overleg. Zoo dikwerf derhalve in eene zaak van het gewigt der onderwerpelijke, de Kamer blijft beneden het getal leden, die de meerderheid der Kamer uitmaken, moest zij zoo min in de sektien als in openbare zitting vergaderen. In iedere sektie diende ten minste de meerderheid der leden van de sektie tegenwoordig te zijn.

Wij dringen daar op aan, omdat het werk der sektien van groot belang is, en des niettegenstaande niet zelden door een deel der leden geheel wordt verwaarloosd. Het zou daarom een nuttige maatregel zijn, indien het reglement van orde bepaalde, dat geene sektie kan werken zoolang de meerderheid der leden van de sektie niet aanwezig is. In elk geval, als de sektie, om het gebrek van het noodige getal leden niet zou kunnen vergaderen, alsdan zouden telkens de namen der afwezige leden door de *Staats-Courant* moeten worden openbaar gemaakt.

Het bevestigt zich dat de Turken eindelijk den oorlog hebben verklaard aan de Russen. Zulks heeft niet den 25 September plaats gehad, want het is eerst den 27 dat de Sultan daaraan zijn zegel heeft gehecht. De Turken zijn daaromtrent in hun volste regt. Het in bezit nemen der Donau-vorstendommen door de Russen was uit zijn aard eene oorlogsverklaring van de zijde van Rusland, die tot dusverre door geene oorlogsverklaring van de zijde van Turkije was beantwoord. De Turken hadden zich daarvan onthouden om twee redenen: 1°. om de bemoeijingen der diplomatie, die de zaak scheen te kunnen opnemen; 2°. omdat Turkije toen niet in staat was om aan eene oorlogsverklaring eer aan te doen. De zaken zijn sinds omgekeerd. De Diplomatie heeft blijk gegeven van onvermogen, in zooverre zij er in geslaagd is om veeleer de zaken in de war te sturen, dan ze te schikken; tenzij evenwel de Fransch-Engelsche diplomatie van den beginne er zich op toegelegd mogt hebben, om den Turken tijd te doen winnen, ten einde ze gelegenheid te geven om zich te wapenen. Zulks schijnt niet onwaarschijnlijk. De Fransche en Engelsche agenten hebben in het eerst zich niet al te zeer voor de Turken geïnteresseerd. Zij hadden liever den schijn, als boden zij de hand aan Rusland tegen Turkije. Middelerwijl werd Turkije ten oorlog bereid. En ofschoon er geld gebrek was van alle kanten, zoo heeft er evenwel niets ontbroken van al hetgeen noodig was, om vier maal honderd duizend man onder de wapenen te brengen. Inmiddels is het fanatismus der Turken langzamerhand tot eene verbazende hoogte opgevoerd, zoodat Turkije op dit oogenblik magt heeft van troepen, en magt van zedelijke kracht. Nu verschijnen plotseling Franschen en Engelschen op het terrein, niet meer als den Russen genegen middelaars, maar als gewapende beschermers van Turkije. Het tijdstip was alzoo voor Turkije aangebroken, waarop het oorlogsverklaring voor oorlogsverklaring kon en moest geven.

De Turksche oorlogsverklaring kan op zich zelve niet veel beteekenen, omdat niemand zich kan verbeelden, dat er tusschen Rusland en Turkije vrede bestaat, sinds de Russen een deel van het Turksche grondgebied hebben bezet. Maar in verband met den loop der zaak, in verband met het vooruit treden der Fransche en Engelschen krijgt de zaak een bedenkelijk aanzien. De konferentien van Keizer Nikolaas met den Keizer van Oostenrijk en den Koning van Pruissen bewijzen zulks overvloedig.

Wij zullen ons niet begeven in gissingen omtrent de vermoedelijke gevolgen van de nieuwe wending, die de Oostersche quæstie neemt. Men zou in de geheimste plannen van den Franschen Keizer en van de Engelsche diplomatie ingewijd moeten zijn, om zich daaraan te wagen. Genoeg is het in de verte te hebben aangegeven, hoe de zaken met sluwheid er toe zijn gebragt, om de Turken in staat te stellen, dat zij met kansen van welslagen aan Ruslands eischen wederstaan, zonder nog daarbij te rekenen, wat niet uit het oog mag ver-[illegible] gebeurtenissen wegen zal, [illegible] invloed en de militaire magt van Frankrijk en Engeland, die ten dienste van Turkije kunnen worden aangewend.

Er is dezer dagen bij onzen Uitgever verschenen een werkje, getiteld »*Lettre à l'auteur de la brochure, intitulée:* DÉFENSE DES SOCIÉTÉS SECRÈTES PROTESTANTES DANS LES PAYS-BAS,' waarop wij de aandacht onzer lezers moeten vestigen. Het is een met veel geest en zeer ter zake dienend vlugschrift, dat niemand onvoldaan ter zijde zal leggen, en waarin menigeen kurieuse bijzonderheden zal aantreffen; omtrent den toestand, den aard en het streven onzer geheime genootschappen. Wij wenschen het in veler handen. Als proeve van stijl en bewerking laten wij de onderstaande toelichting volgen, welke de vernuftige auteur levert op een deel van de redevoering van den woordvoerder der jongste *Unitas*-vergadering te Leeuwaarden, waarin de predikant-voorzitter hulde breugt aan de *Prinses der vrijheid des geestes.* Onze auteur schrijft daarvan:

»Doch stappen wij over al die zinnen vol winderige uitroepen en wartaal heen; in het voorbijgaan evenwel, zien wij de woorden *vrijheid*, *gelijkheid*, en zelfs *broederschap*, als diamanten uitschitteren. Wij werpen een vlugtigen blik op den hartstogtelijken lof welken de prezident toezwaait aan den opstand van een volk tegen zijn wettigen souverein; zeker is het dat zulk een lof de ooren der Koningsgezinden kwetst, maar men moet in deze dagen zoo kwalijknemend niet zijn. Met een allerverwonderlijkste oratoriesche greep komt de prezident er toe, om uit te roepen: »dat zij zich vereenigd hebben ter verdediging van de *Prinses der vrijheid des geestes* (aldus noemt hij haar); zij zijn hare *lijftrawanten. Zij bedekken haar met hunne schilden* enz. En deze Prinses — voegt hij er bij — heeft geen *deksel* op haar hoofd.

Dit *deksel* waarvan de prezident spreekt, is der *Prinses der vrijheid des geestes* van het hoofd genomen in de 16e eeuw door een Augustijner monnik. Wanneer er van een *deksel* gesproken wordt, denkt men aan een braadpan of aan een ketel; de prinses was dus *à la daube* in een ketel gestopt, hermetiesch gesloten door middel van een deksel; eeuwen lang had zij er in liggen dommelen, toen eindelijk deze monnik op den inval kwam het deksel op te ligten en ze er uit te halen. Men kan zich verbeelden, welke kromme sprongen en bogten zij maakte om hare, door eene zoo lange werkeloosheid verlamde beenen weder op gang te krijgen. Maar hier is een historiesche dwaling. De *Prinses* was reeds in de 15e eeuw uit den ketel gekomen; in het kamp van den beruchten Ziska pleegde zij hare eerste dwaasheden; zij had hem hare leerstellingen ingeblazen, en hem weten te ontvlammen in haren geest; zij was zijn vaandeldrager; zij geleidde hem bij de hand, toen hij aangetast werd door blindheid; zij was het die zijne woeste horden geleidde en ze aanspoorde tot verwoesting en moord; zij is het die een gedeelte der bevolking van Praag liet vermoorden; haar doortogt werd gekenmerkt door aschhoopen en lijken. Beschaamd over zoo veel wanbedrijven, verborg zij zich, men weet niet waar.

Eensklaps verscheen zij weder met Jan van Leyden; zij bemagtigde Munster en stichtte er haar Hof; zij verscheen niet op straat dan met de kroon op het hoofd; twee jonge lieden gingen voor haar uit, houdende de een een zwaard, de ander het *oude Testament*. Elk die niet voor haar wilde nederknielen boette het met zijn leven. De magt van de *Prinses der vrijheid des geestes* goed gevestigd zijnde, gaf zij den vollen teugel aan hare grove lusten en zwelgde bloed en wijn; zij gaf zich over aan alle buitensporigheden en aan alle misdaden; bij dag en nacht tuimelde zij rond in bacchanalen, zich wentelende in slemppartijen, die den Hemel deden gruwen en sidderen. Haar levend evenbeeld, Jan van Leyden, werd verpletterd. Als afschrikkend voorbeeld hing men zijn ligchaam in een ijzeren kooi gesloten, aan een torenspits. Maar de *Prinses* nam hare vlugt naar elders. Zij drong in een Augustijner klooster binnen; haar keus viel op een monnik, zij blies hem haar geest in, de geest van opstand en vleeschelijke begeerten; zij leerde hem te verachten, 'tgeen hij had lief gehad, te haten, [illegible] had geëerbiedigd; als ondankbare zoon eener goede en heilige moeder, die hem van zijne kindschheid af met liefde had opgekweekt, die zijne ziel en zijn ligchaam had gevoed, stond eindelijk Luther tegen de moeder op, en trof haar met moordende hand.... De *Prinses* trotsch op haar werk, vloog vleugelsvlugt heen. Zij ging Calvijn, Zwinglius, Serveet, Bucer Oecolapandc opzoeken; ook dezen blies zij den geest van opstand in; zij hoorden naar hare stem; zij riepen de volken op om de oude Kerk te verachten; zij sloopten en plunderden hare kloosters en kerken; hare priesters werden vermoord....

De *Prinses* wrijft zich de handen en lacht over haar goedslagen. Zij grijpt naar allerlei soort van zegepralen, zij heeft in niets anders behagen dan in regeringloosheid. Zij stookt Calvijn op tegen Luther, en Luther tegen Calvijn; zij redetwisten, zij razen en slaan over tot beleedigingen en werpen elkander de vuilste toenamen, de grofste woorden naar het hoofd. Calvijn raakt ook in twist met Serveet, dien hij laat braden, om te bewijzen dat hij, Calvijn, gelijk heeft. Oecola-

pande valt Luther aan, en er volgen van weerszijden geweldige uitvallen. Oecolapande als een misdadiger vervolgd en mishandeld, is zoo gelukkig eindelijk een wijkplaats te vinden waar hij zijn schande en zijn bezoedelde grijze haren kan verbergen. Bucer en Zwinglius trekken eensgezind tegen de anderen te veld, tot dat Zwinglius eindelijk met de wapenen in de hand in een gevecht den adem uitblaast, en Bucer rust gaat zoeken in Engeland.

De *Prinses* dacht er aan om Luther te doen trouwen; zij deed hem huwen aan zijne Katoo, een non die hij uit haar klooster had geschaakt. Europa vernam dat nieuws met een schaterend gelach; de *Prinses* zulks hoorende, zwoer bij den baard van Jupiter zich te zullen wreken. IJlings ging zij Muncer opzoeken, zij voegde hem Storck en Reiller toe, en blies de dweepzucht dezer woeste sektehoofden tot woede aan. Zij gaf hun hare bevelen. Zij had het gezag der oude Kerk onder den voet getrapt, ook het gezag der Vorsten en der Overheden moest nu vernietigd worden. Men slaat handen aan 't werk; zij drijft de bewoners van het platte land tot diefstal en moord; zij zamelt een verbazend getal dweepzieken, tot woeste krankzinnigheid overslaande boeren bij een; als een vernielende stroom verspreidden zich deze over een deel van Duitschland; de Vandalen waren lammeren vergeleken bij deze bloeddorstige tijgers. Onder den kreet: *weg met de Vorsten, weg met de Overheden*! vernielden en verbrandden zij, na ze te hebben geplunderd, de hutten, de kasteelen, de dorpen en de steden; alles staat in brand en druipt van bloed; waar zij doortrekken verrijzen puinhoopen en aschheuvelen en bergen van lijken. Bij het akelig licht van de lampions der *Prinses*, bij het geraas der omverstortende muren en der ontvolkt wordende steden, bij het gekletter der wapenen, bij het geschrei der stervenden, en bij het geschreeuw der verschrikte bevolkingen die de vlugt nemen voor deze wilde dieren, werd Luther zelf van schrik en ontsteltenis bevangen, en hij snelt toe met de Keurvorsten van Saksen en Brunswijk. De Keurvorsten raken met deze horden slaags en rigten een geweldig bloedbad aan; honderd duizend boeren blijven op het slagveld, en men vervolgt de overige tot dat men ze vernietigd waant. En nogtans, voor dat zij de *Prinses van de vrijheid des geestes* kenden, leefden die ongelukkigen stil in den schoot van hun gezin, bebouwden de aarde die hen voedde, hadden eerbied voor het gezag en het eigendom, en aanbaden met geloof en vertrouwen 't geen hunne vaderen hadden aangebeden. Melanchton, de zachte Melanchton, alle die misdaden vernemende, borst in bittere tranen uit; hij stelt pogingen in het werk, hij spant alles in om de *Prinses* weder in haren *ketel* te stoppen, en vleit zich dat hij het deksel wel goed zal sluiten, en het des noods doen verzegelen; maar »ik zal blijde zijn als ik het zie gebeuren," zij bouwde zich een nis en plaatste die boven op een toren te Augsburg.

De *Prinses* begeeft zich naar Smalkalde; daar zijn de zaamverbonden Vorsten, die godsdienstige twisten opwekken om zich zoo staatkundig vrij te maken van den band van het leenverbond, die hen aan het keizerrijk verbindt. — Daarna overstroomt ze de Nederlanden met *beeldstormers*; deze woeste horden loopen de steden en het platte land af en plegen er ongehoorde gruwelen. In een punt des tijds worden een menigte vrome stichtingen en kloosters geplunderd en gesloopt, de kerken worden verwoest. Men rekent dat meer dan 400 kerken en kloosters werden vernield. In Frankrijk laat zij nog vreesselijker verwoestingen aanrigten. Aubert Le Mire, verhaalt in zijn Latijnsche Kronijk, dat alleen gedurende het jaar 1562, de Kalvinisten, maar hun eigen bekentenis, 4000 geestelijken van beiderlei geslacht hadden doen ombrengen, 12,000 kloosterlingen onteerd, terwijl zij 20,000 kerken, 2,000 kloosters en 90 hospitalen hadden verwoest. — Theodorus Beza dit alles hoorende, bekende dat hij zich schaamde over eene godsdienst, in naam van welke zulke vreeselijke gruwelen gepleegd wierden.

De *Prinses* stortte over het grootste gedeelte van Europa de regeringloosheid uit; zij wapende Vorsten tegen Vorsten, Prinsen tegen Prinsen, volkeren tegen volkeren. Men belegerde, men plunderde, men verbrandde steden en dorpen; men doodde en moordde; de aarde was doorweekt van bloed, de wateren waren er door rood gekleurd. Eerst bij den vrede van Munster eindigde die bloedige regeringloosheid.

Na zoo veel bewerkt te hebben, stak de *Prinses* over naar Engeland. Daar riep zij op nieuw tooneelen van bloed en roof in het leven; zij deed het hoofd eens Konings vallen op het schavot. Zij scheen nu eenige jaren te willen adem scheppen. Zij zoekt een wijkplaats in Holland, neemt een ingetogen houding aan en wordt boekdrukster; van uit Holland werkt zij op de valsche *Illuminaten* in Duitschland, en blaast zij haar geest de Encyclopedisten in, wier werken zij drukt. Er is geen wrijving welke zij in Frankrijk niet opwekte; al de elementen van tweedragt en regeringloosheid werden er door aan 't gisten gebragt; en toen zij het oogenblik gunstig oordeelde om haar uitgebreide verwoestingsplannen ten uitvoer te leggen, vloog zij er ijlings heen. Zij sloeg handen aan 't werk. Zij ontstak alle slechte hartstogten, zij ontvlamde in het volk den dorst naar bloed, en zij joeg de aldus bedwelmde massa's tot voor de koninklijke woning. Zij bragt een goed en edelmoedig Koning op het schavot, zij leverde hem over aan den beul — en zijn hoofd viel!

Op een gemeene kar liet zij een verhevene Koningin geboeid rondvoeren; zij gaf haar ten schouwspel aan het hoongeschrei eener horde van kannibalen; zij leverde haar over aan den beul — en haar hoofd viel! zij voerde eene jonge en heilige Prinses naar het schavot — en ook haar hoofd viel. Nog bleef er een zoon over, een onschuldig kind, 'twelk geen andere misdaad had begaan dan dat hij de afstammeling was eener rei van vorsten, die Frankrijk groot en magtig hadden gemaakt.

Zij gaf hem in handen van een gemeenen schoenlapper, een ondier in menschelijke gedaante, welke aan dit schoon en onschuldig kind al de schandelijkheden pleegde, welke de wreedheid en de woede, afgedaald tot den laagsten trap van verdierlijking kunnen uitdenken.

Welnu, zie toe hoe *de Prinses van de vrijheid des geestes* thans ten toppunt van vreugde is, — zij heeft het gezag in handen; zij omringt zich van menschen *naar haar hart*: Marat; Danton; Collot d'Herbois, Fouquier Thinville, Barère, Saint-Just, en de grootste en eerste van allen onder dit Titansgeslacht van misdadigers — Robespierre! De *guillotine* is *heilig* verklaard; ieder dag is zij aan het werk, onder de kreeten van *vrijheid, gelijkheid en broederschap*; men doodt met geweer, sabel en piek. De woede der *Prinses* kent geen palen meer; maar men vindt geen beulen genoeg om haren bloeddorst te lesschen; men vindt het dooden in massa met schrootvuur en verdrinken uit; niets kan haar verzadigen; nooit is zij afkeerig, zij is wel zat maar nooit afgemat....! Zij laat zich aanbidden onder den naam van *Godin der Rede*, de fakkel der *waarheid* walmt in den tempel die haar is toegewijd.... en daarna, een weinig later, valt zij te midden der openbare beschimpingen en der algemeene verontwaardiging.

Gij ziet het nu, Pedagoog, er is vooruitgang; eerst *Prinses van de vrijheid des geestes*, daarna *Godin der rede* en eindelijk in 1849 *God!* Heeft men in dien tijd niet geschreven en gezegd: *er is geen God, de mensch is God*! En daarna, waarde Pedagoog? En daarna? — *Het Niet*."

GEMEENTERAAD.

Vergadering van Woensdag 5, Oktober 1853.

Tegenwoordig 33, later 34 leden, voorzitter de Heer Burgemeester.

Na eenige voorafgaande werkzaamheden doet de voorzitter den sekretaris voorlezen een nader adres van J. Galman, berigtende dat hij hoopt eerlang mede te deelen, dat het kapitaal noodig tot de door hem voorgestelde werkzaamheden tot uitbreiding der stad aan den IJkant voorhanden is, verzoekende alzoo dat zijne gedane aanvrage worde aangehouden, tot dat later blijken zal, dat er genoegzame fondsen zijn.

De *Voorzitter* stelt voor, dit adres te stellen in handen van Burgemeester en Wethouders

De heer *Wiardi Beckman* gevraagd hebbende of dan ook zal vervallen de beraadslaging over het heden aan de orde gestelde adres van J. Galman voornoemd, zegt de *Voorzitter* dat het zijn voornemen is ook op dat adres hetzelfde voorstel te doen; waarna hij voorstelt, de behandeling van het nader adres aan te houden tot de behandeling in deze vergadering nog van het eerst ingekomen adres; — waartoe wordt besloten.

Daarna gaat de Vergadering over tot de behandeling van eenige ter visie gelegde stukken waaronder het adres van J. Galman, betrekkelijk tot de uitlegging der stad aan den IJ-kant, waarmede wordt in verband gebragt de bovengenoemde missive van den adressant.

De heer Wiardi Beckman het woord opvattende, wijst in de eerste plaats op het hooge gewigt der onderwerpelijke aangelegenheid voor de stad, vooral uit een financieel oogpunt beschouwd, en meent voor zich een ontkennend antwoord te moeten geven op de vraag: of de kosten van bedoelde werkzaamheden kunnen komen ten laste der stad. Zonder eene dergelijke onderneming op den staat van begrooting van 1854 te brengen, zal het bij de beraadslagingen over dien staat, eerlang te houden, toch blijken, dat het jaar 1854 een nadeelig saldo zal opleveren. Amsterdam is niet bij magte om iets dergelijks, al is het zelfs op kleinere schaal dan thans is voorgesteld, ten uitvoer te brengen. Spreker vindt het echter gevaarlijk op het adres afwijzend te beschikken; daardoor immers zou de nijverheid worden belemmerd en de ondernemingsgeest van partikulieren tegengegaan, terwijl het integendeel de pligt der stedelijke regering is dien ondernemingsgeest te bevorderen. Deze ontbreekt hier te eenenmale, en derhalve moeten alle gelegenheden worden opengesteld, om iets als het thans ter sprake gebragt plan te doen tot stand komen. Naar sprekers inzien doet de adressant een beroep op den raad, en derhalve stelt spr. voor, dat het adres met de daarbij behoorende stukken worde in handen gesteld van eene te benoemen raadskommissie tot nader onderzoek. Spr. wil door dit voorstel volstrekt niet geacht worden wantrouwen te hebben in het dagelijksch bestuur, maar alleen dat daardoor een bewijs worde gegeven van de meest mogelijke onzijdigheid.

De *Voorzitter* antwoordt met de herinnering dat door het dagelijksch bestuur reeds voor lang is medegedeeld dat er bij dat bestuur plannen bestaan tot uitbreiding van de stad aan den IJkant, en dat Burg. en Weth. in overleg zijn getreden met de Hooge Regering, om te vernemen of er bezwaren van technischen aard zijn tegen de uitvoering van het voornemen, en of die regering bereid zou zijn tot den afstand van het benoodigde waterterrein. Deze zaak, zegt de voorzitter, is nog aanhangig, en niettegenstaande er van de zijde van het Dagelijksch Bestuur op eenigen spoed is aangedrongen, is nog geen antwoord ontvangen. Wat het plan van Galman betreft, hiertegen bestonden aanvankelijk bij Burg. en Weth. gewigtige bezwaren, hoezeer overigens aan dat plan geene verdienste mag worden ontzegd. Mogten er nu in de gewijzigde voorstellen van den adressant, ten aanzien van de geldelijke aangelegenheden afwijking van de vroegere bestaan, dan nog vermeent Spr, als lid van den raad zich tegen het voorstel van den heer Wiardi Beckman te moeten verklaren, terwijl hij als voorzitter, zijn gedaan voorstel herhaalt, dat de stukken op nieuw worden gerenvoijeerd aan Burg. en Weth., opdat deze die de zaak bij de Hooge regering hebben aanhangig gemaakt, de beide plannen kunnen vergelijken. Wordt eene kommissie met het onderzoek belast, dan gaat het dagelijksch bestuur van zijnen kant toch voort met de behandeling der aangevangen zaak; de kommissie van harenkant zal het ontwerp van Galman onderzoeken, en derhalve zullen het dagelijksch bestuur en die kommissie tegen elkander overstaan. En bijaldien het al wenschelijk mogt worden geoordeeld dat de zaak door eene kommissie wierde onderzocht, dan acht Spr. de benoeming eener speciale raadskommissie noodeloos, bij het bestaan eener vaste kommissie tot voorbereiding van de zaken der publieke werken en de werkkring dier kommissie moest zich dan niet tot het ontwerp van den adressant uitsluitend bepalen, maar zich ook uittrekken tot dat waarover het dagelijksch bestuur met de Hooge regering in onderhandeling is.

De heer Wiardi Beckman herhaalt zijn reeds geuit gevoelen, dat de hoofdzaak in deze is: bestaat er mogelijkheid dat de stadskas de kosten drage? Deze vraag kan niet bevestigend worden beantwoord. — Overigens gelooft hij niet dat het plan van den heer Galman moet worden van de hand gewezen, omdat er een vroeger bestaat, [illegible] Spreker wijst op het gebeurde met de ontwerpen voor den bouw van eenen schouwburg op de Botermarkt, waarbij aan de ondernemers vrije konkurrentie is gelaten, hetgeen hij zeer goedkeurt, en welk beginsel hij ook hier wil toegepast zien. — Spr. is tegen het weder stellen in handen van Burg. en Weth., omdat deze reeds aan den heer Galman, hebben geantwoord *dat er bij hen zwarigheid bestaat om zijn adres in gunstige overweging te nemen*, en van dit antwoord komt de adressant thans in hooger beroep bij den raad. — Hij verklaart zich ook tegen het onderzoek door de kommissie voor de zaken der publieke werken, vermeenende spr. in de eerste plaats dat een dusdanig onderzoek niet ligt binnen den werkkring dier kommissie, en wijders dat die kommissie tot dat onderzoek minder geschikt kan worden geacht, omdat zij in naauw verband staat tot het dagelijksch bestuur en een der heeren Wethouders haar voorzitter is. Door dat onderzoek aan eene speciale kommissie op te dragen, zou de raad overigens zelfs den minsten schijn van partijdigheid vermijden.

Door den *Voorzitter* wordt aangevoerd dat er bij Burg. en Weth. volstrekt geene voorliefde bestaat voor hun plan; dat zij getracht hebben de zaak met eerlijkheid en onzijdigheid te behandelen; dat de voorstellen van den heer Galman niet werden aangenomen, omdat het dagelijksch bestuur ze niet oordeelde te zijn in het belang der stad, en omdat de inrigting van het plan niet doelmatig was. Wat betreft de redenering van den heer Wiardi Beckman ten opzigte der geldelijke aangelegenheden, zegt spr., dat de wijze van beschouwing hier veel afdoet. Zal de heer Galman zijn ontwerp tot uitvoering brengen, hij zal eene negotiatie aangaan; en moet, op voorstel van het dagelijksch bestuur, de stad de zaak ondernemen, dan zullen aan den raad natuurlijk ook financiële voorstellen mogten worden gedaan, en dan zal de vraag zijn, of dit met betrekking tot de rente voor de stad niet voordeeliger zij. De Voorzitter verklaart namens het dagelijksch bestuur, gehandeld te hebben ten beste der stad, en dat dit bestuur zich in deze geene partij stelt. Hij geeft alleen aan den raad in overweging, dat de *beide* plannen (namelijk 1°. dat van den heer Froger, den inspecteur der stads publieke werken, of dat van Burg. en Weth., en 2°. dat van den heer Galman) behooren te worden gesteld in handen van *eene* kommissie, opdat niet alleen worde vereenigd wat bereids door Burg. en Weth. gedaan is, en voorts dat die kommissie zal zijn de bestaande kommissie voor de publieke werken.

(*Vervolg morgen.*)

Bij Koninklijk besluit van 29 September 1853, is vernietigd art. 13 der verordening op de brandweer voor de gemeente Hillegom.

Z. M. heeft bij besluit goedgevonden, Z. H. Karel Bernard, hertog van Saxen-Weimar-Eisennach, op de meest eervolle wijze uit de militaire dienst te ontslaan, onder betuiging van 's Konings bijzonderen dank voor de langdurige, gewigtige en trouwe diensten, door hem aan den lande bewezen, voorts onder toekenning van pensioen wegens volbragte meer dan veertigjarige dienst. 2°. 's Konings adjudant in buitengewonen dienst, den generaal-majoor titulair bij het leger in Nederlandsch Indië, jhr. F. V. A. ridder de Stuers, te benoemen tot luit. generaal en kommandant van hetzelfde leger. 3°. in verband tot de gearresteerde nieuwe formatie van het leger in Nederlandsch Indië, tot generaals-majoor bij dat leger te benoemen, den gen.-maj. titulair G. Bakker en den kolonel J. van Swieten.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der dir. belast. en acc. te Kralingen, den heer J. Eijken, terwijl het daardoor opengevallen kantoor der in- en uitgaande regt. en acc. te Hoorn, wordt vereenigd met de ontvangst dir. bel. aldaar, op den voet van één kantoor, onder voortdurend beheer van den heer L. Backer Overbeek.

Volgens een berigt van Zijner Majesteits konsul-generaal te Napels, heeft de regering aldaar, bij Koninklijk besluit van 20 Sept. jl., den vrijen invoer in het rijk van granen, meel en peulvruchten, tot den 31sten Mei 1854 verlengd.

Buiten het hospitaal zijn bij de cholera-kommissie alhier aangegeven van 4 tot en 6 Okt., 43 lijders en 36 aan de cholera overledenen.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 5 Oktober: 9 cholera-lijders, 9 hersteldenen 9 overledenen.

Te 's Gravenhage zijn in het cholera-hospitaal slechts 3 lijders aanwezig.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 Okt. Men houdt het thans voor vrij stellig dat Turkije aan Rusland den oorlog verklaard heeft. Alleen niet in de groote raadsvergadering van den Divan gehouden den 26 September, is zulks geschied, maar in die welke den volgenden dag heeft plaats gehad. Den 27 September daaraanvolgende heeft de Sultan zijn adhaesie aan dit besluit gegeven.

Het is thans de vraag, wat zullen Turkije en Rusland doen? Sedert eenigen tijd staan beider troepen als het ware tegen elkander over op de oevers van den Donau. Het is door ieder erkend, dat de generaal die het waagt om den vloed over te steken, ten einde den vijand aan te vallen, zich een groot nadeel berokkent. Moet men veronderstellen, dat Omar-Pacha zulks het eerst zal doen, en beproeven zal om de Russen uit de vorstendommen te verjagen. Het is niet waarschijnlijk, want hij heeft alle kansen van een nederlaag voor zich, daar de Russen zich zeer goed in de vorstendommen hebben genesteld; en zoo Omar Pacha in deze eerste ontmoeting geslagen werd, met de zoo onvoorzigtig overgetrokken Donau achter zich, zou hij geheel zijn leger vernield kunnen zien; en zijn leger, is het beste wat de Sultan bezit; dit eenmaal verslagen zijnde, wat zou er dan worden van den weerstand van Turkije?

Het is dus niet waarschijnlijk dat Omer-Pacha den misslag zal begaan om de Russen in de Vorstendommen aan te vallen.

Maar nog onwaarschijnlijker is het dat de Russische bevelhebber deze fout zal begaan. Hij zal zekerlijk de Donau niet overtrekken om het Turksche leger te bestoken in de sterke stellingen die het aan den regteroever heeft ingenomen. De Russen bevinden zich in de Vorstendommen op vijandelijk gebied, zij kunnen er slechts een aanval afwachten. Zoo Turkije ze daar ter plaatse wil laten, kunnen zij van dezen staat van zaken goed partij trekken. Zij zullen de vorstendommen in bezit houden zonder voor het oogenblik iets meer te vragen, en zullen geduldig over krijgs operatien gunstiger jaargetijde afwachten, terwijl de Czaar niet in gebreke zal blijven bij het naderen der lente eene aanzienlijke magtversterking naar deze gewesten af te zenden.

Het is dus moeijelijk te zeggen van wat kant de vijandelijkheden begonnen zullen worden, wijl het voor beide zijde op dit oogenblik even gevaarlijk is om over te gaan tot een aanval. En wat verandering komt er zoodoende door eene oorlogsverklaring in den stand der Oostersche quæstie, zoolang niet een der betrokken mogendheden den Donau oversteekt. Deze oorlogsverklaring zal alzoo op het moment niet anders hebben dan eene zedelijke uitwerking.

Doch verondersteld dat de vijandelijkheden werkelijk uitbreken, hoedanig zou de houding der mogendheden met Turkije zijn?

De *Constitutionnel* deelt omtrent de nieuwe wending welke de Oostersche quæstie heeft aangenomen, een merkwaardig artikel mede, waarin die quæstie uit het oogpunt der Europeesche vrede beschouwd wordt:

»Men heeft anderhalve maand geleden kunnen gelooven, zegt de *Constitutionnel*, dat de gerekte, gevaarlijke Oostersche quæstie was opgelost. Daar de verstoring van den Europeeschen vrede, zoo noodig ter instandhouding der orde, het grootste en onmiddelijkste gevaar was dat ze aanbood, scheen de overeenstemming der mogendheden omtrent de voorwaarden der schikking te Weenen voorgesteld, voldoende in het oog van alle deskundigen om de zaak, op de diplomatieke vormen en dralingen na, zedelijkerwijs als afgedaan te kunnen beschouwen. Maar het is anders geweest en nieuwe bezwaren, door de uitlegging ontstaan, welke de Czaar aan de Weener nota geeft, zijn eensklaps gerezen en wel van de zijde van welke men ze in 't algemeen volstrekt niet verwachtte. De Weener nota welke de, een weinig overdreven voorstanders des vredes lang vreesden, dat door Rusland niet zou worden aangenomen, deze wordt in dit oogenblik door den Sultan geweigerd, die ingevolge de jongste tijdingen, moedig den oorlog aanneemt dien Rusland aan Turkije feitelijk heeft verklaard, den dag, dat het een inval in de Donau-vorstendommen deed. Ook nu doet Turkije een beroep op de wapens.

Vervolgens beschouwt het Parijsche blad de gesteldheid van Turkije, welk rijk, volgens zijne meening, zijne bedreigde nationaliteit niet anders kon redden dan door eene dier geestkrachtige daden, die »gelijk staan aan de stichting van een nieuw Rijk".

De gesteldheid van Turkije verre van wanhopig te zijn, schijnt aan het blad integendeel zeer geruststellend, want in de tegenwoordige omstandigheden is het in het belang der westersche mogendheden zich aan zijne zijde te scharen, ter instandhouding van den Europeeschen vrede.

De *Constitutionnel* bewijst vervolgens dat, wat Frankrijk en Engeland betreft, deze zich volkomen in dezelfde gesteldheid bevinden als bij den aanvang der quæstie, en vervolgt in deze woorden:

»Heden, gelijk drie maanden geleden, willen Frankrijk en Engeland de onschendbaarheid van het Ottomannische Rijk, de eerbiediging der traktaten, het behoud van den vrede. Het vertrek der vloten naar Konstantinopel, is in den grond niets meer, dan het vertrek der vloten naar Besika. Nieman heeft ernstig kunnen gelooven, dat de wapening der schepen slechts voor de leus was; maar 't is blijkbaar dat, wanneer men kanonnen laadt, zulks dient om, wordt het noodzakelijk geoordeeld, ze te lossen.

»Het is dus niet in dit oogenblik, het was reeds drie maanden geleden, dat schrandere lieden een konflikt vooruitzagen, ingeval de instandhouding der traktaten en van den algemeenen vrede Frankrijk en Engeland gebood den degen te trekken. De tegenwoordige gesteldheid moge eene reden van spijt zijn, maar nimmer kan zij werkelijk voor iemand een reden van verbazing zijn.

»Wat meer is, twee overwegende oorzaken bestaan in dit oogenblik en bestonden niet drie maanden geleden om de gemoederen gerust te stellen en de belangen te verdedigen.

Drie maanden geleden kon niemand met zekerheid het gedrag kennen dat, ter zake der Oostersche quæstie, door de mogendheden zou gevolgd worden, en van dat gedrag hingen onvoorwaardelijk de vrede of een algemeene oorlog af; het was het grootste vraagpunt der quæstie voor Europa. De overeenstemming te Weenen ontstaan, heeft de staatkunde der mogendheden van het vasteland in het helderst daglicht gesteld. Evenmin als Frankrijk willen Engeland, Oostenrijk en Pruissen een algemeenen oorlog, die slechts den revolutionairen geest kan bevorderen.

»Traktaten, gematigdheid, opregtheid, werkzaamheid en onderhandelingen zijn dus te Berlijn en Weenen evenveel gewaardeerd, als zij te Parijs en Londen waren. Het gezond verstand is voldoende om te doen begrijpen dat de goede verstandhouding der mogendheden zich zal staande houden, bovenal bij de ontwaking van Turkije, die elke hoop op ontbinding of elke illusie van verdeeling doet verdwijnen.

»Drie maanden geleden geloofde niemand aan de edele [illegible] magtontwikkeling der Turksche natie ter verdediging van [illegible] gering harer waardigheid. Voor Frankrijk en Engeland was het een moeijelijke taak een land te beschermen, dat werd verondersteld niet in staat te zijn, zich zelf te doen eerbiedigen. Heden is de rol der bondgenooten van den Sultan op merkbare wijze vereenvoudigd; de Turken kunnen ten minsten den Russen het hoofd bieden en het is gemakkelijk te begrijpen welk een steun des noods, de medewerking der twee magtigste vloten van den aardbol zouden aanbieden, door in de oostzee en zwarte zee de verdedigende operatien te ondersteunen van een moedig en onversaagd volk, dat door langdurige beleedigingen geterg in naam zijner bedreigde Godsdienst opstaat.

»In het tegenwoordig oogenblik vindt zich de Oostersche quæstie, als men ons veroorlooft ons zoo uit te drukken, verlost van zijne twee dreigendste onzekerheden: de geestkracht der Turken en de denkwijze der mogendheden van het Vasteland; immers, men weet stellig dat de Turken zich willen en zich kunnen verdedigen en dat de groote mogendheden de traktaten willen geëerbiedigd en den vrede behouden zien. Ziedaar mitsdien twee gewigtige redenen, minder, in de voorziening van heillooze verwikkelingen en twee redenen meer, voor de hoop eener gewenschte eindbeslissing.

»De Czaar heeft te dikwijls en te plegtig van zijne onbaatzuchtige vreedzame gevoelens de betuiging afgelegd, om hem niet te beleedigen door er aan te twijfelen. Het is dus in een beroep op zijne opregtheid en loyauteit dat men een vaste hoop op vrede kan stellen; maar na hem, gelijk Frankrijk en Engeland, zonder daarom de woorden van vreemde mogendheden in twijfel te trekken, zijn aan hare waardigheid verschuldigd slechts op zich zelven te bogen, namelijk op haar regt en kracht. Het gevoel van gematigdheid dat de vereenigde vloten voor de Dardanellen ophield, heeft die vruchten niet voortgebragt welke men er van verwachten mogt. De tijd eener andere staatkunde is aangebroken; en oordeelen Frankrijk en Engeland dat werkzaamheid, onderhandelingen, het bestaan der volken, de vrede der wereld eene krachtige inspanning eischen, dan kan iedereen overtuigd zijn, dat zoodanige inspanning niet zal achterblijven.

»Het Russisch Gouvernement neemt zijne toevlugt tot de zonderlingste argumenten om de Europeesche mogendheden van een onderzoek en regeling der Oostersche quæstie uit te sluiten. Behalve dat de traktaten die aan gansch Europa gemeen maken leven, wij in een tijdstip, dat groote onregtvaardigheden aan het oordeel van het geweten en den degen van alle eerlijke natiën onderworpen zijn. Men behoeft nimmer te vreezen als men een goed regt voor zich heeft; met te meer reden behoeven Frankrijk en Engeland niet te aarzelen, dat onwaardeerbaar voordeel bezittende, dat goede regt met kracht te vereenigen."

— De *Moniteur* van heden verklaart, dat het gerucht eener ministerieële wijziging ongegrond is.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 3 Oktober. De generaal Coyon, die namens den Keizer der Franschen de manoeuvres te Olmutz heeft bijgewoond, en op uitnoodiging van den Czaar ook die te Warschau plaats grijpen, met toestemming van zijn gouvernement zou bijwonen, wordt door den telegraaf naar Frankrijk teruggeroepen. Hij heeft terstond Weenen verlaten, om zich naar Parijs te begeven.

— Men verneemt uit eene geloofwaardige bron, dat de Sultan op 29 Sept. jl. de oorlogsverklaring tegen Rusland heeft onderteekend.

— Gisteren avond is Z. M. de Keizer van Oostenrijk met gevolg uit Warschau alhier aangekomen.

— Berigten uit Konstantinopel over Triest melden, dat de Sultan den Keizer van Rusland den oorlog verklaard heeft. De oorlog zal echter slechts uitsluitend door beide deze mogendheden gevoerd worden.

ITALIE.

TURIJN, 27 September. De lange telegraphischen weg bereids gemelde reis van den Oostenrijkschen gezant aan het Parijsche Hof, graaf van Apponij wordt door de Piemonteesche bladen bevestigd. — Den 26 dezer maand is de telegraphische verbinding tusschen Modena en Bologna geopend geworden. — De H. Vader heeft zijnen Majordomus, Francisco di Medici vorst van Ottagano, tot kamerheer benoemd. — Te Rome is onlangs een Afrikaan in den schoot der Katholieke Kerk opgenomen geworden.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 7 Oktober. Tarwe tot genoegzaam onveranderde prijzen met redelijken handel: 130 ℔ bo. Poolsche *f* 455, *f* 457, *f* 460; 128 ℔ dito *f* 450; [illegible] Mecklenb. *f* 440; 128 ℔ Holst. *f* 405; 127 ℔ Vriess. *f* 405.

Rogge *f* 4 a *f* 5 hooger met belangrijken handel: 123 ℔ Pruiss. *f* 290; 122 ℔ dito *f* 28[illegible] aan de Zaan; 120, 122 ℔ Odessa *f* 280, *f* 288; 117 ℔ Donau *f* 272; 117 ℔ geringe Eupatoria *f* 248; 117, 118 ℔ n. Archangel *f* 272, *f* 275; 118 ℔ n. Petersb. *f* 275; 116, 117 ℔ o. Gedr. *f* 265, *f* 268; 117 ℔ jar. Riga *f* 270; 120 ℔ Salonica *f* 270.

Garst iets hooger: 103 ℔ n. Old. Winter *f* 235.

Haver zonder handel.

Boekweit hooger verkocht: 117, 118 ℔ jar. Holst. *f* 233, *f* 236; 121 ℔ Vriess. *f* 270.

Op 9 vaten Olie in Oct. ek. *f* 69½; Nov. 70½ &c. *Lijnzaad* een doen: 113 ℔ Odessa *f* 327½. *Raapolie* op 6/w. *f* 38, Vliegend *f* 37; 1°. Mei ek. *f* 40, Nov. *f* 37¾, ½; Dec. *f* 38½, ¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¼; Vliegend *f* 30. *Hennepolie* op 6/w. *f* 41; Vliegend *f* 39¾.

ROTTERDAM, 6 Okt. Tarwe. 154/2 ℔ witb. Poolsche *f* 478; 157/2 ℔ dito dito *f* 475, 490; 161/2 ℔ Nieuwe Hoogl. Kleefsche *f* 495; 160/2 ℔ Petersburger Kubanka *f* 410. — Rogge. 145/2 ℔ Odessa *f* 265; 143/2 ℔ nieuwe Archangel *f* 277; 142/2 ℔ jar. dito *f* 279; 143/2 ℔ Eupatoria *f* 280; 148/2 ℔ Taganrog *f* 300; 143/2 ℔ Kaukasus *f* 272, 275; 149, 150/2 ℔ Fransche *f* 305, 315.

SCHIEDAM, 6 Okt. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Kunda *f* 327 kont.; 141/2 ℔ oude Koersche *f* 276 6/w. — Gerst. Verkocht: 133/2 ℔ Kunda *f* 270 6/w. — Moutwijn *f* 23/26;

Jenever f 27,75; Amst. Proef f 29,—, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

DELFT, 6 Okt. Boter: eerste kwaliteit f 54 a 56½; tweede f 50 a 53.

ANTWERPEN, 6 Okt. *Graanmarkt.* Ferm in Tarwe en Rogge. Vooral dit laatste artikel trekt de opmerkzaamheid der koopers.

LONDEN, 4 Okt. *Suiker.* Ferme markt in West-Indische Suiker. In veiling de volle prijzen besteed. *Geraffineerd.* Tot vorige prijzen williger.

Thee. De veilingen loom, doch zijn er geene mindere prijzen aangenomen. De ingeschreven hoeveelheid was 12,200 collis; 9000 geveild, waarvan 3000 verkocht. Congo, door elkander a 11 tot 11½ s.

Rijst. Aanzienlijke onderhandsche zaken zijn heden tot stijvere prijzen gedaan; wit Bengaalsch 14 s. 6 d. tot 16 s. Madras 12 s. 3 d. tot 13 s.; Arracan in loco 12 s. tot 12 s. 3 d.

Talk. St. Petersburg Y C in loco 59 s.

5 Sept. *Suiker. Vreemde.* Veel vraag voor zeilende ladingen met bod van stijve prijzen; doch weinig beschikbaar.

Koffij. In Ceylon Natif is men terughoudend, de houders zijn niet graag tot verkoop; goede tot fijne 45 s. 6 d. tot 46 s. 6 d. Er zouden voor veel partijen tot iets minder koopers zijn. Plantage algemeen gesouteneerd, zonder verbetering in de vraag.

Rijst. De markt blijft levendig, en in veiling is de gisteren verkregen verhooging besteed; 1276 zak Madras zijn verkocht a 12 s. tot 12 s. 6 d. voor Pinkey. In de laatste dagen is eene lading Arracan (ongeveer 8000 zak zeilende pr. *Indus* tot 12 s. 6 d. gedaan). Sedert heeft men 13 s. betaald voor eene lading van omstreeks 200 zak pr. *Rapid*, beide voor het vasteland. De laatste dier prijzen is voor eene andere lading geweigerd geworden.

Graanmarkt. Aangezien de ongunstige tijdingen betreffende de Oostersche quæstie eischen de houders van Tarwe merkbaar hooger prijzen, dat de zaken belemmert, en schoon men den koers niet kan verhoogen, heeft men in verscheidene gevallen 2 s. meer dan verleden Maandag betaald. Meel wordt hooger gehouden. Ook in Gerst is neiging tot verhooging.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56 1/16	Livorno	2/m.	f 39
»	zigt	» 56½	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅝	Petersburg	»	» 1.86
»	½/m.	» 55⅞	Weenen	6/w.	» 31¼
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 244	Frankfort	»	» 98¾
Seville	»	» 241	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao	»	» 242	»	zigt	» 35⅝
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,72½
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,85
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		» ⅛

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	Rente	6 Okt. 4½ u. gebl.	7 Okt. 4 u.	a	gebl.
Nederl., Werkel. Sch. à 2½ pCt.	2½	61⅜	61 3/16	61¾	61¼
Dito Dito	3	74⅛	74¼	74⅜	74¼
Dito Dito	4	93	93	93⅛	93
O. I. Leening 1844	4	92⅞			
Amortis. Syndic.	3½				
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
Belgie, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv.					
Frankrijk, Obligatien	3				
Spanje Nieuwe	4	21 5/16	21 7/16	21½	21¼
Dito	3	45¼			
Dito Binnenl. à 6/m.		40⅞	40¾		
Coup. Bewijzen		5 7/16	5¼	5 7/16	5¼
Amortisable Schuld		4 13/16	4¼		
Portugal te Londen	5	37 15/16	37⅞	38 1/16	37⅞
Dito uitgestelde					
Rusl. bij *Hope* 1798 en 1816	5	106⅜			
Dito Dito 1828 en 1829		106⅛	106		
Cert. bij dº. 1831 en 1833		97½	96¾	97	
Dito	4½	96⅛			
Dito bij *Hope*	4	92	92		
Dito bij Stieglitz en Cº		90⅜	90	90¼	
Dito bij id. 6de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5	103¼			
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		72⅞	72½		
Polen, Certifikaten	4	84¼			
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lots à 300					
Amerika, Bank-Actiën					
Pruissen, Aand. met Lot. R. 50 f					
Oostenrijk, Metalliek	5 pCt.	78¼	77½	78⅛	
Dito 1852					
Dito 1847	2½	40½	39⅞	40	
Dito 1851	2½	40½	39⅝	40	
Dito 1849	5	92¼	91¼	92	91¼
[illegible] Bank bij *Goll en Cº.*					
Dito	4				
Letter [illegible]	5	92¼	91¼	92	91¼
[illegible] fl. 500	f				
Nieuwe [illegible] à fl. 250					
Napels, [illegible]	5 pCt.				
Brazilie te Londen 1824	5	98½	98		
Dito Leening 1843	5				
Peru	4½	68½	68	68½	
Mexico Nieuwe	3	[illegible]	23⅛	23⅜	
Venezuela à £ 100		[illegible]			
Grenada à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		8½	8¼		
Ecuador à £ 100					

Mexiko onbepaalde 22 13/16, 23⅛, 23.

Over het geheel was de markt heden zeer geagiteerd, de prijzen daalden en stegen zeer dikwijls, doch de stemming blijft algemeen ongunstig met verkoopers in de hoofdsoorten van Hollandsche en vreemde fondsen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 3 pCt. Diskonto 2 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 6 Okt. Belg. leen. 2½ pc. —; 1840, 1842 4½ pc. 96; 1852, —; Spanje 1—3 pc. 21; Binnenl. 3 pc. 40¾; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 81½.

PARIJS, 6 Okt. Fransche 3 pc. 71.80; 4½ pc. 99.25; Spanje 3 pc. Binnenl. —; id. 1 pc. 20¾; Russen 4½ pc. —; Met. 5 pCt. —.

LONDEN, 6 Okt. Cons. kont. 91⅛ a —; op tijd 91⅛ a —; Braz. 97 a 99; 1829/39 97 a 99; 1852 94 a 96; Den. 3 pc. 80 a 82; 5 pc. 100 a 102; Ecuad. 4½ a 4¾; Gren. 20½ a 21; Uitgest. 7¾ a 8¼; Mexiko Nieuwe 23½ a 23¾; Peru 4½ pc. N. 69 a 71; Uitgest. 48 a 50; Rusl. 1822 5 pc. 112 a 113; (N.) 4½ pc. 96 a 97; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 41½ a 42; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21½ a 22; 3 pc. 44⅜ a 45¼; Coup. cert. 5¼ a 5½; Passive 4¼ a 4¾; Holl. 2½ pc. 62 a 62½; id. 4 pc. 92½ a 93; Venez. 32 a 34; Uitg. 12 a 14; Wissel op Amsterdam f —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

BERLIJN, 5 Okt. Schuldbr. 3½ pc. 91; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 95; Pools. 4 pc. 87¾; Loten fl. 500 89; Oost. Met. 5 pc. 83¾; Amsterdam zigt 141⅞, id. 2/m. 141⅛.

HAMBURG, 5 Okt. Rusl. Cert. 103; Oostenrijk Met. 5 pc. 92; Spanje 1—3 pc. 20; Binnenl. 3 pCt. 38.

FRANKFORT, 6 Okt. Met. 5 pCt. 79½; W. Bank-Aktiën 1346; W. Loten fl. 250, 117½; Spanje 1 pCt. 20⅞, id. 3 pCt. 39¾; Wissel op Weenen 106¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 26,45	a —	Pruissische	f 34¾	a —
Napelsche	- 25,10	„ —	Spaansche	—,—	„ —
Div. in £St.	- 11,75	„ —	Hamb. Russ.	- 37⅛	„ —
Eng. Russen	- 12,02½	„ —	Russ. in Z. R.	- 37⅛	„ —
Fransche	- 56	„ —	„ Pap. „	—	„ —
Belgische	- 56⅛	„ —	Pools. in Fl.	28	„ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9.80 a	9.90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60 »	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,75 »	11,85
» Pistolen	» 9,65 »	9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40 »	9,50
Baren Goud en Specien à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn	11 à	11½ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	f 2,55 à	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,35 »	2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65 »	2,70
Fransche	» 2,70 »	2,75
Pruissische Daalders	» 1,74 »	1,77
Zilver 1000 à 980	f —,— à	—,—
» 900 » 700	» 104,50 »	105,—

HOLL. IJZEREN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
In Januarij	55,684	f 52,125,65	f 9,004,01	f 61,129,66
Februarij	51,136	» 47,883,10	» 16,348,38½	» 64,231,48½
Maart	64,298	» 60,467,10	» 18,185,27	» 78,652,37
April	67,358	» 64,951,40	» 13,388,25½	» 78,339,65½
Mei	98,440	» 89,861,50	» 14,533,52½	» 104,395,02½
Junij	96,898	» 90,837,55	» 13,738,52½	» 104,576,07½
Julij	110,635	» 106,813,15	» 13,968,22½	» 120,781,37½
Augustus	109,645	» 108,119,95	» 15,039,26	» 132,159,21
September	84,725	» 85,570,80	» 13,267,90	» 98,838,70
Totaal	738,769	f 706,630,20	f 127,473,35½	f 834,104,55½

NEDERL. RIJN-SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

1853.	Aantal Reizigers.	Opbrengst van Reizigers.	Opbrengst van Goederen, enz.	Totale Opbrengst.
Mei	40,906	f 49,029,72½	f 11,497,36	f 60,527,08
Junij	50,629	» 51,321,37½	» 14,410,84	» 65,732,21
Julij	58,159	» 79,011,—	» 12,655,16	» 91,666,16½
Augustus	56,584	» 77,582,75	» 12,855,50	» 90,438,25½
September	52,905	» 69,349,15	» 12,657,21	» 82,006,36
Totaal	249,183	f 329,294,00	f 64,076,07	f 390,370,07

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 7 Okt. Het schip Argus, kapt. van Houten, van Rotterdam naar Marseille, op de Tineaux gestrand, is, volgens brief van Marseille van den 2den dezer, gezonken en zal met de lading totaal weg zijn.

HJORRING, 30 September. De Nederlandsche kof Hermina, kapt. J. C. Kroon, van Amsterdam in ballast naar Memel, is gisteren avond, in een hevigen orkaan bij Ruberg gestrand en zal wrak zijn; het volk is gered en het grootste gedeelte der inventaris geborgen.

WARKWORTH, 2 October. Het schip Eleanor, kapt. Straffield, van Amsterdam naar Leith, is alhier, met verlies van zeilen, verschansingen enz. binnengeloopen.

LEMVIG, 1 October. De Nederlandsche kof Harmina kapt. Schippers, van Antwerpen in ballast naar Riga, is, den 29en September, bij Harboore gestrand, doch het volk gered.

DORUM, 3 Oktober. De Nederlandsche Tjalk Herstelling, kapt. C. Hoek, van Amsterdam met vitriool naar Hamburg, is door het volk verlaten, zonder zeilen en touwwerk, en anker en ketting gezonken ontmoet, en, nadat een gat in de bodem gestopt was, in het Darumertief binnengebragt; de lading was vermoedelijk gedeeltelijk geborgen, daar slechts 7 à 8 manden vitriool van boord gevonden zijn. Kapt. Hoek was met een schip naar Hamburg vertrokken.

UITGEZEILD:

TEXEL, 6 Okt. M. Grange, Rogard, Triest. - M. Wildeboer, Maria, Bordeaux.

HELVOET, 6 Okt. D. Zylstra, Kaashandel, Marseille. - G. J. Baggus, de Maas, Lissabon.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 29 Aug., op 13° 50' N. Br., 20° 20' W. L.: Henriette Maria, kapt. Wiegmink, van Banjoewangie, laatst van Mauritius naar Amsterdam.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 7 Oktober in lading naar:

Keulen	J. C. W. Wilson, Colln Nº. 4
Duisburg	J. Hespe, Niederrein Nº. 8.
Weesel	E. F. Beijer, de Hoop.
Manheim	P. C. Vonk, Frederich Laue.
Urdingen & Ruhort	B. Brinkamp, Twee Gebroeders.
Dusseldorp & Neus	H. S. Wilson, Rijn en Amstel.
Mainz	J. Leijdekker, Mainz Nº. 7.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron	Joh. Brilmeijer, Æolus.
Rijnhoogte.	KEULEN 5 Okt. 8 vt. 1½ dm.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN [illegible]

Op Maandag 10 Oktober, 's avonds ten vijf ure.

Nº 1. Een Huis en Erve, Kloveniersburgwal, C 537, waar achter Pakhuis en Erve, Groenenburgwal, C 461.

2. Een Huis en Erve, Heerengracht, LL 177.

3. Een Buitenverblijf, buiten de Willem-poort, op den Buitensingel, WW 72 à 74. } te zamen.

4. De Houtzaagmolen *het Amsterdamsche Wapen*, nabij Perceel Nº 3.

5. Een Huis, Tuin en Erve, Amstel, Z 637.

6. Twee Huizen en Erven, Roeters-Eiland, W 193 en 201. } te zamen.

7. Zeven Achterhuizen en Erven, achter de Perceelen Nº 6, W 194 à 200.

8. Een Huis en Erve, als voren, W 206.

9. Een dito, Lijnbaansgracht, W 164. } te zamen.

10. Eene van steen gebouwde Loods, als voren, W 163.

11. Een Houten Loods, als voren, W 163*a*.

12. Een dito, als voren, W 163*b*.

13. Een Huis en Erve, Ridderstraat, N 254.

14. Een dito, Rozenstraat, EE 337.

15. Een dito, Hazenstraat, FF 433.

16. Een dito, Elandstraat, FF 439.

17. Drie Achterhuizen en Erven, Elandstraat, in den Dal[illegible] wijkergang, FF 440 à 442.

18. Het Schouwburg-Lokaal en Erve, *Leerzaam Vermaak*, Elandstraat, FF 437.

19. Een Huis, Tuin en Erve, Wittenburgergracht, T 230.

20. Een Huis, Achterhuis en Erve, Egelantiersgracht, MM 5[illegible]

21. Een Huis, Tuin en Erve, Binnen-Brouwersstraat, TT 2[illegible]

22. Een Huis en Erve, Nieuwe Leliestraat, MM 210.

23. Een dito, Oostenburgerstraat, T 218.

24. Twee Huizen en Erven, Foeliedwarsstraat, U 373 en [illegible]

25. [illegible]

26. Een dito, eerste Bloemdwarsstraat, DD 439. } te zamen in slag.

27. Een dito, naast het voorgaande Perceel, DD 438.

28. Een dito, Moddermolensteeg, in de Beerensteeg, C 140.

29. Een dito, als voren, C 143.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.